

ปณิธานเดือนพฤษภาคม กับการปฏิรูปการเมืองไทย *

ธีรยุทธ บุญมี **

สวัสดิ์เพื่อน ๆ พ่อแม่พี่น้อง
ประชาชนที่ร่วมในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย
ของบ้านเราตลอดมา เมื่อถึงเดือน
พฤษภาคม ก็เป็นเวลาที่เรามาร่วมกัน
รำลึกถึงความกล้า
หาญ รำลึกถึง
ความเสียสละของ
คนจำนวนหนึ่งที่
ถากถางทางให้กับ
ประชาธิปไตยใน
บ้านเรา เหตุการณ์
เดือนพฤษภาคมน่า
จะเป็นการเสียสละครั้งสุดท้ายของ
ประชาชนไทยในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย
ไทย เหตุการณ์พฤษภาคมเมื่อ 5 ปี
ที่แล้วนั้น น่าจะเป็นการปิดฉาก
ของประเทศไทยลงอย่างสมบูรณ์ เป็น
คุณูปการของเดือนพฤษภาคม
ผมเคยวิเคราะห์บทบาทของกอง
ทัพอประเทศไทยไว้ว่า นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475
กองทัพไทยมี
ลักษณะที่มุ่ง
แสดงบทบาทใน
การเป็นผู้นำ
ครอง ผู้นำ
ประเทศ เป็นกอง
ทัพที่เน้นการรัฐ
ประหาร นี่เป็นขั้น
ตอนแรกของกองทัพไทย พอถัดมาหลังช่วง
เดือนตุลาคม ทหารเริ่มเปลี่ยนบทบาท
เพราะไม่สามารถที่จะใช้บทบาทแบบเก่า
ได้ ก็ได้แสดงบทบาทเป็นทหารจำกัด

* ตีพิมพ์ครั้งแรกในวัฏจักร วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2540

** อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แสดงบทบาทจำกัดการเมืองการปกครอง ประเทศ ขอโคเวต้าตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และตำแหน่งอื่นใดหลายอย่าง รวมทั้งใช้มาตรการรัฐประหารถ้าจำเป็น นั่นคือเรียกว่าทหารจำกัด เป็นประชาธิปไตยครึ่งใบ เช่นในยุคพลเอกเกรียงศักดิ์ หรือยุคพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

เมื่อพวกเรา่วมกันต่อสู้ให้เป็นประชาธิปไตยเต็มใบมากขึ้น ทหารก็เปลี่ยนบทบาทมาเป็นทหารวิได้ ที่ยังใช้อำนาจหักท้วงคัดค้านหรือคัดค้านอำนาจทางการเมืองที่ขัดต่ออุดมคติทางการเมืองการทหาร เป็นครั้งคราว แต่จะไม่หวนไปสู่การเป็นเผด็จการหรือรัฐประหารอีก เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทหารวิได้ก่อนเป็นทหารอาชีพ

ถ้าเราสังเกตดูให้ดีขณะนี้เราก็พบว่าทหารในกองทัพเองนั่งเฉยค่อนข้างมาก หรือไม่แสดงอำนาจในการคะคานหรือวิได้ เนื่องจากเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเมืองไทยกำลังก้าวพ้นเหตุการณ์รุนแรงอย่างรัฐประหารหรือเผด็จการอย่างเต็มตัวแล้ว

ถ้าจะให้ผมทำนายล่วงหน้า คาดการณ์ล่วงหน้าแบบไม่รัดกุมสักนิด ผมคิดว่า ถ้าไม่มีการรัฐประหารในช่วงนี้จนถึงปี 2000 ก็ถือว่าการรัฐประหารเป็นสิ่งที่ล้าสมัยสำหรับสังคมไทยและสังคมโลกแล้ว

เพราะถือว่าปี 2000 จะเป็นปีที่เปลี่ยนผันครั้งใหญ่ของโลก ซึ่งสังคมโลกจะผลักดันให้ก้าวไปสู่สังคมประชาธิปไตยมากขึ้น เมื่อถึงช่วงนั้นกระแสเชื่อมโยงโลกจะทำให้ผู้ที่มีอำนาจในบ้านเรามองการทำรัฐประหารหรือเผด็จการเป็นสิ่งที่ล้าสมัยอย่างสิ้นเชิง

เพราะฉะนั้นคุณูปการอย่างหนึ่งของพฤษภาคมที่ได้เกิดขึ้นก็คือได้ปิดฉากสุดท้ายสำหรับเผด็จการทหารในบ้านเรา อันนี้เป็นความคาดหวัง

นอกจากนี้เหตุการณ์พฤษภาคมเป็นการเปิดทางไปสู่ยุคการปฏิรูปการเมืองในบ้านเรา เหตุการณ์พฤษภาคมที่เสียเลือดเสียเนื้อในบ้านเราจนเกิดวิกฤตตนเอง เลือดนั้นเป็นสิ่งที่สิ้นสุดและผ่านพ้นไปแล้ว น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องถ้าสังคมไทยพยายามมาพูดจากันหาทางปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่มันจะสายเกินไป นี่เป็นพลังอดีตอันหนึ่งที่นำมาสู่การปฏิรูปการเมือง

คุณูปการประการที่ 2 ของเหตุการณ์พฤษภาคมก็คือ การเบิกยุคปฏิรูปการเมืองให้กับสังคมไทย เราดูว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์พฤษภาคมก็เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเมืองอยู่

คุณูปการของพฤษภาคมที่ปิดฉาก
เผด็จการนั้นคุณจะมีโอกาสเป็นจริงได้สูง
สำหรับการปฏิรูปการเมืองยังมีแง่มุมเป็น
ปมปัญหาอยู่

ที่เราต้องถกเถียงและพิจารณากัน
ว่าจะช่วยกันผลักดันอย่างไรให้สังคมไทย
ได้ลุกไปแก้ปัญหาค้นฐานของประเทศได้
อย่างแท้จริง

ปัญหาเรื่องการปฏิรูปการเมืองนั้น
ผมคิดว่าเราได้เห็นสมาชิก ส.ส.ร. ได้ใช้
ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะเขียน
กฎหมายฉบับที่ดีที่
สุดฉบับหนึ่งขึ้นมา
ให้กับสังคม นี่คือ
ความพยายามที่ดี

และก็เห็นความก้าวหน้าของรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เมื่อเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน
มา ขณะนี้ก็กำลังทำประชาพิจารณ์อยู่ ถือ
ว่าเป็นสัญชาตญาณของ ดร.ธีรยุทธ บุญมี
หรือว่าอาจจะมียุทธท่านเห็นด้วย

ผมจะมองรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดย
ผ่านแนวความคิดด้านสังคมวิทยาการเมือง
จะทำให้เรามองภาพการเมืองได้ชัด
เจนสมบูรณมากขึ้น อันแรกผมอยากให้เรา
เก็บรับบทเรียนจากอดีต สิ่งที่ผมคิดว่าขาด
ไปจาก ส.ส.ร. ชุดนี้คือการเก็บรับบทเรียน

จากอดีต ให้มองย้อนไปตั้งแต่ พ.ศ. 2475
จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมองว่ายังไม่เกิดพลังจาก
ประชาชน มีเพียงพลังของข้าราชการ และ
ยังมีพลังที่ครอบงำข้าราชการอยู่คือ พลัง
ของทหาร จึงไม่เป็นที่แปลกใจหลัง พ.ศ.
2475 เป็นต้นมา การเมืองไทยปกครองอยู่
ภายใต้เผด็จการเป็นส่วนใหญ่ มีการเลือก
ตั้งสลับบ้างเป็นครั้งคราว

เช่นเดียวกันในช่วงเหตุการณ์
ตุลาคม 2516 เราเรียกร้องให้มีประชาธิปไตย
แต่เมื่อเราชนะประชาชนได้สิทธิเสรี

ภาพอย่างกว้าง
ขวางขึ้นมา ปรากฏ
ว่าสิ่งที่เติบโตขึ้นคือ
ระบบพรรคการเมือง

เมืองในเนื้อหาของบทต่อสู้ของเหตุ
การณ์ 14 ตุลาคม และเมื่อระบบพรรคการเมือง
เติบโตใหญ่ขึ้นมา สิ่งก็ตามขึ้นมาคือ
อำนาจอิทธิพลท้องถิ่น นายทุนท้องถิ่น
การซื้อเสียง การคอร์รัปชัน ถอนทุนจนเป็น
ข้อเรียกร้องให้เกิดการปฏิรูปการเมืองใน
ปัจจุบัน ผมอยากให้ทาง ส.ส.ร. หรือพี่น้อง
ประชาชนทราบว่า การปฏิรูปการเมืองครั้งนี้
ต้องเก็บรับบทเรียนจากอดีต

ดูเหมือนว่าในการร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เราจะเน้นไปที่การทำกฎหมายให้

เข้มแข็งมากกว่าที่จะเน้นดูไปที่กลไกทางสังคม กลไกของประชาชนที่จะบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ

เป็นเพราะข้อจำกัดนักกฎหมายในบ้านเราที่เป็นมาโดยตลอดถือว่าเป็นข้ออ่อนของบ้านเรา ผมอยากจะชี้แจงว่าการทำกฎหมายให้ดีขึ้นเข้มแข็งนั้น ไม่เหมือนกับ การปฏิบัติให้กฎหมายนั้นเป็นจริงหรือบังคับใช้ได้ ถ้าจะถามว่าเรามีกฎหมายที่ดีใหม่เกี่ยวกับภาษีอากร ผมว่ามี ถามว่าเรามีกฎหมายที่ดีใหม่เกี่ยวกับการบังคับโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเรื่องมลภาวะ ผมก็ว่ามีดีพอสมควร

แต่ถามว่ามีการปฏิบัติใช้ตามกฎหมายนั้นหรือไม่ ผมคิดว่าเกือบจะไม่มี การใช้ปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านั้น ทำอย่างไรถึงจะให้ผลปฏิบัติเป็นจริงได้ ผมคิดว่าโรงงานอุตสาหกรรมร้อยทั้งร้อยละเมิดกฎหมาย การตรวจเยี่ยมโรงงานอุตสาหกรรมของ รมว.อุตสาหกรรมเกือบทุกยุคสมัยก็เพื่อไปรับเช็คล้านบาทบ้าง สองล้านบาทบ้าง เป็นค่าก้ำกั้วว่าจะมองไม่เห็นความบกพร่องระบบกำจัดของเสียของโรงงาน เป็นต้น

เราต้องยอมรับความจริงว่าคนไทยมีลักษณะ 2 ประการ คือ หนึ่งชอบเลี้ยง

กฎหมาย เพราะฉะนั้นนักกฎหมายเราหรือสำนักงานกฎหมายอาชีพใหญ่ที่สุดคือทำหน้าที่หนีภาษีให้กับธุรกิจต่าง ๆ ถ้าหากเชิญ นักกฎหมายมาคุยก็คงไม่มีใครปฏิเสธ ถ้าไม่เอาไปตีพิมพ์เผยแพร่เป็นทางการ อันที่ 2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในการทำงานจะปฏิบัติตามกฎหมายมีการละเลยและบกพร่อง

การเขียนกฎหมายให้ดีขึ้นหรือเข้มแข็งนั้นดี หรือว่าจำเป็น แต่สิ่งที่จำเป็นกว่าสำคัญกว่า คือหามาตรการกลไกที่จะบังคับให้กฎหมายนั้นเป็นจริงขึ้นมา เป็นสิ่งที่ผมอยากจะดึงให้ฟัง

อันที่ 2 ส.ส.ร. เน้นการปฏิรูปอำนาจรัฐมากกว่าที่จะปฏิรูปให้กับอำนาจสังคมหรือประชาชนหรือเปล่า นี่เป็นหัวใจสำคัญ เพราะคนไทยต่างจากสังคมตะวันตกอย่างมากมายมหาศาล บ้านเรามองอำนาจรัฐเป็นองค์อำนาจเดียว เป็นองค์อำนาจสูงสุด เป็นที่พึ่งพิงแก่ประชาชน การแก้ปัญหาต้องมาจากอำนาจรัฐ นี่เป็นความคิดของสังคมไทย ไม่คิดที่จะพึ่งพิงกำลังของตัวเอง นี่รวมไปถึงนักวิชาการ นักกฎหมายด้วย ที่มองว่าอำนาจรัฐเป็นสรณะ

ชาวบ้านไทยเราจะมองฐานะรัฐ
อย่างรัฐอุปถัมภ์ ไม่ได้มองว่าอำนาจรัฐไป
จากตัวเองแล้วจำเป็นต้องจำกัดอำนาจตัว
เองลง ถ้าหากว่ารัฐใช้อำนาจเกินขอบเขต
หวังแต่เพียงว่ารัฐนั้นจะใช้ อำนาจเอื้อ
ประโยชน์แก่ตัว แต่การที่รัฐใช้อำนาจเกิน
ขอบเขต ที่เอื้อประโยชน์แก่ตัวหรือพวก
พ้องก็ยิ่งจะชอบ เช่น ชาวสุพรรณบุรี
เป็นต้น เวลาที่คุณบรรหารเอื้อในเรื่องถนน
หนทาง ต้องขอประทานโทษ นี่คือความ
เป็นจริงทางการเมืองบ้านเรา แต่ให้ทราบ
ว่านี่เป็นวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์
ท้องถิ่น ระบบเจ้าพ่อท้องถิ่นในบ้านเรา
การใช้อำนาจรัฐเกินเลยไปเพื่อท้องถิ่นของ
ตนกลับกลายเป็นเรื่องที่สรรเสริญนิยมยก
ย่องของคนไทย จนขณะนี้เกิดปัญหาเป็น
ปมปัญหาขึ้นมา ถ้าเลือกประชาธิปไตยคน
ได้ก็ดีใจว่าคนได้จะได้เป็นนายกฯ ถ้าเลือก
ความหวังใหม่ คนนี้ เขาก็ดีใจว่าอีสานจะ
เขียวขึ้นมา นี่เป็นกลไกทางการเมืองที่เกิด
มาจากรัฐอุปถัมภ์ ที่นักการเมืองเราเอาไป
ใช้อยู่

การมองรัฐเป็นรัฐอุปถัมภ์ของ
ประชาชนนั้น แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ ช่วง
ปี พ.ศ. 2475- พ.ศ. 2500 ข้อเรียกร้องของ
ประชาชนต่อนักการเมืองเป็นการเรียกร้อง

ให้ช่วยปัญหาของใจผู้ร้าย การขออิฐ ปูน
สร้างโบสถ์ เป็นต้น พอถึงสมัยจอม
พลสฤษดิ์มักจะเป็นการขอสาธารณูปโภค
มาก เรื่องไฟฟ้า น้ำประปา บ่อน้ำ พอสมัย
ปัจจุบันเราเริ่มผูกโยงกับเศรษฐกิจของโลก
มากขึ้น ข้อเรียกร้องมักเป็นราคาผลิตภัณฑ์
การเมืองก็ คอยป้อนสนองต่อความ
เรียกร้อง รวมไปถึงเอาเงินไปแจกตอน
เลือกตั้ง

หันมามองนักวิชาการปัญญาชน
บ้านเรา พบว่ามีนักวิชาการอยู่ 2 ส่วนใน
บ้านเรา ตั้งแต่ 2475 เรื่อยมาคือ คัดค้าน
อำนาจรัฐ อยากจะอยู่ข้างนอกในการ
วิพากษ์วิจารณ์รัฐ เป็นนักเขียน นัก
ประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนมาก
ขณะเดียวกันก็มีนักวิชาการจำนวนหนึ่ง
เข้าไปรับใช้ เข้าไปสนิทใกล้ชิด ตีสนิทกับผู้
มีอำนาจรัฐ ในขณะที่ก็คือทหาร เรื่อยมา
จนถึงก่อนหน้านี้นี้ไม่นาน เราจะพบว่านัก
กฎหมายจะเข้าไปทำหน้าที่ร่างกฎหมาย
พระราชบัญญัติ ต่างทำกฎหมายนิรโทษ
กรรมให้กับนักการเมืองทหารเรื่อยมา ซึ่งทาง
หนึ่ง เขาอาจคิดว่าเข้าไปแก้ไขกลไกของรัฐ
ให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาประเทศ แต่ก็มีอีกมากที่
ใช้วิชาชีพเพื่อเอื้อประโยชน์ทางวัตถุเรื่อย
มาตั้งแต่สมัยที่ปรึกษาจอมพล ป. จอมพล

สฤณี ขอให้พี่น้องนักศึกษาไปคิดดูนะครับ ว่าใครไปทำหน้าที่นี้ ที่ปรึกษาสมัยจอมพล ถนอม-ประภาส ที่ปรึกษาสมัยพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ที่ปรึกษาสมัย รสช. แม้กระทั่งนักกฎหมายใหญ่ที่มีชื่ออยู่ในปัจจุบัน ท่านประธานวุฒิสมาชิก ท่านประธานมีชัย ฤชุพันธุ์ ก็เคยทำงานใกล้ชิดกับทางทหารเรื่อยมา อันนี้เป็นภาพปรากฏการณ์ของนักวิชาการในบ้านเรา

จะมีนักวิชาการที่ทำหน้าที่ใหญ่ให้กับรัฐ เมื่อเป็นรัฐเผด็จการก็มักจะรับใช้เผด็จการ แต่ขณะนี้ปมเงื่อนที่สำคัญเป็นจุดเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย เราไม่ต้องการรัฐเผด็จการ มีนักวิชาการจำนวนหนึ่ง มีนักกฎหมายจำนวนหนึ่งก็โดดเข้าไปช่วยในการร่างรัฐธรรมนูญ ส.ส.ร. ผมเข้าใจว่าเจตนาธรรมณ์ของท่านส่วนใหญ่เหล่านั้นเพื่อแก้ไขปัญหามืองให้ดีขึ้น

แต่ท่านมองว่าทางออกคือการแก้ไขกฎหมาย ถือกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญเป็นประการที่หนึ่ง ประการที่สองต้องแก้ที่อำนาจรัฐ เพราะว่ารรัฐเป็นสรณะสูงสุดของสังคมไทยเรื่อยมา

ท่านไม่เคยมั่นใจในอำนาจของประชาชน เพราะว่าเมืองไทย ประเทศไทยไม่เคยมีประเพณีที่ให้อำนาจแก่ประชาชน

และให้อำนาจแก่สังคม ท่านจึงไม่กล้าพิจารณาปัญหาที่ว่าเราจะให้อำนาจแก่ประชาชน ให้อำนาจแก่สังคมอย่างไร

ทำอย่างไรถึงจะทำให้หัวใจการปฏิรูปการเมือง ถ้าผ่านไปผมเห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้น เราจะเห็นว่าแม้จะมีมาตรการต่าง ๆ ที่เราเสนอไป เช่น มาตรการตรวจสอบคัดค้านอำนาจต่าง ๆ มากขึ้น จุดที่ผมเห็นก็คือว่าอำนาจจะเป็นของนักการเมืองและกลุ่มทุนขนาดใหญ่ที่เข้าไปสนับสนุนพรรคการเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อทางการเมือง ถ้าเราไม่พิจารณาให้รอบคอบหรือแก้ไขกัน

เราจะพบปัญหาตรงนี้ครับ การเลือกตั้งแบบปาร์ตี้ลิสต์นี้ที่จะให้มีบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่ง 350 กับ 150 เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มการเมืองกับกลุ่มทุนสามารถดึงเอาผู้มีเครดิต มีฐานะทางสังคม ปัญญาชนในสังคม นักวิชาการในสังคม ซึ่งจำนวนหนึ่งก็เต็มใจยินดีที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เพราะฉะนั้นภาพหน้าตาการเมืองจะดีขึ้น แต่เราต้องตอบคำถามตรงนี้ครับ เราทำสิ่งนี้เพราะเราเห็นข้ออ่อนของระบบพรรคการเมืองเดิมที่นักการเมืองท้องถิ่นมีอำนาจ เกิดรัฐมนตรียี่สิบห้าหรือไม่ แต่เรากำลังจะทำให้ท้องถิ่นลดบทบาท

ลง แต่เป็นการไปเพิ่มบทบาทกับนายทุนขนาดใหญ่หรือไม่ ถ้าเพิ่มมากขึ้นจะมีผลเสียอะไรที่ตามมาเป็นสิ่งที่ต้องคิด นี่คือเรื่องของปาร์ตี้ลิสต์

อีกอันก็คือ ส.ส. จะเป็น รมต. ได้หรือไม่ ที่เดียวกัน ถ้าเป็นเช่นนี้การเมืองไทยจะเป็นไปคล้ายการเมืองใต้หวัน เกาหลีใต้ ช่วงหนึ่ง หรือญี่ปุ่น นั่นคือกลุ่มทุนขนาดใหญ่บวกกับกลุ่มการเมืองบวกกับกลุ่มเทคโนโลยี หรือนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่กุมอำนาจทางการเมือง ประสิทธิภาพหน้าตาจะดีขึ้นในระดับหนึ่ง

แต่ปัญหาที่เราจะแก้ไขไม่ได้ก็คือปัญหาคอร์รัปชัน เหมือนกับที่เกิดขึ้นในเกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ปัญหาของเราไม่ได้อยู่ที่ว่าไม่ให้คนท้องถิ่นได้เป็น รมต. ปัญหาอยู่ที่ว่าทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดการซื้อเสียงกับการคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะใช้ระบบเลือกตั้งแบบไหนก็ยังแก้ไขการซื้อเสียงไม่ได้ ถ้ามีการเลือกตั้งแบบวันแมนวันโหวตบวกปาร์ตี้ลิสต์ ก็ซื้อควบสองตัว วันแมนวันโหวตหนึ่งคู่ และปาร์ตี้ลิสต์อีกหนึ่งคู่เลือกตั้งแบบไหนก็ซื้อเสียงได้ นี่เป็นปัญหาใหญ่อันหนึ่ง

ผมเห็นด้วยที่มีมาตรการออกมาให้ซื้อเสียงได้ยาก แต่ก็ยังแก้ไขไม่ได้ ต้อง

ใช้เวลายาวนาน จึงต้องมาแก้ที่จะมีการคอร์รัปชัน ถอนทุน ผมคิดว่าการแก้ตรงนี้ได้ไม่ได้อยู่ที่อำนาจรัฐเดิม ต้องทอนอำนาจหรือย้ายมาให้กับประชาชนหรือสังคมที่จะตรวจสอบมากขึ้น วิธีการน่าจะเป็นการเพิ่มความเข้มสังคมในการตรวจสอบนักการเมือง แนวความคิดที่เสนอกันไปคือการตั้งองค์กรตรวจสอบของสังคมที่เป็นของรัฐ เช่น ป.ป.ป. ศาล ผู้ตรวจการรัฐสภา แต่ก็น่าจะมืองค์กรตรวจสอบอันหนึ่งที่จะทำหน้าที่ได้ดีกว่าก็คือองค์กรตรวจสอบของสังคมที่มาจากไหน ซึ่ง ส.ส.ร. บางคนบอกว่าไม่มีประเพณีที่จะให้อำนาจต่อสังคมเลย

เมื่ออำนาจอยู่ในมือของทุนขนาดใหญ่กับกลุ่มการเมืองซึ่งมีอำนาจอื่นมาทัดทาน เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะมีการถอนทุนขึ้น เมื่อการถอนทุนก็就会有ความขัดแย้งทางสังคมขึ้น ในที่สุดก็จะเกิดปัญหาใหญ่อันหนึ่งขึ้นก็คือว่าวิกฤตจะตามมาว่าปฏิรูปแล้วก็ยังแก้ปัญหาคอร์รัปชันไม่ได้ แก้ปัญหาพฤติกรรมของนักการเมืองไม่ได้ จะมีการปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นอีก เกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก เป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า

ผู้ที่ได้ประโยชน์ก็คือกลุ่มทุนขนาดใหญ่ ชนชั้นสูงในสังคมบวกกับนักการเมือง บวกกับชนชั้นกลาง แล้วเราจะพิจารณาคณจนวนั้ตอนไหน ในการปฏิรูปการเมืองคนจนวนั้จะได้ประโยชน์ตรงไหน ก็ไม่มีใครตอบคำถามได้ ในอนาคตคนจนวนั้จะถูกทอดทิ้ง

ส.ส.ร. บางท่านก็อาจจะรู้สึกว้าจ้เป็นทีจ้จะต้องประนีประนอมเพื่อทีจ้จะให้ร่างนี้ผ่านรัฐสภา ผมอยากจ้จะเรียนว้าครั้งนั้เป็นครั้งทีดีทีสุดสำคัญทีสุดทีเราจะเขียนหลักการต่าง ๆ เพื่อจ้จะแก้ไขปัญหาทางการเมืองของเราให้ได้ เราอาจจะไม่มีโอกาสอย่างนั้อีกแล้ว หรือทีผ่านมาเราเสีย

สละมามากพอแล้ว ผมก็อยากให้ท่านรับฟังเสียงสะท้อนเช่นนั้

ท้ายทีสุดนะครับ แม้ทีพูดวันนั้ผมก็คิดว่าสิ่งทีพูดก็เป้นเสียงเตือนทีจ้จะเป็นเพียงบันทึกไว้ให้พวกเราได้หยิบยกมาพูดกัน เมื่อบัญหามันได้เกิดแล้วว้าปฏิรูปการเมืองไปก็ย้งแก้ปัญหาคอร์รัปชันไม่ได้ ไม่ทำให้ปัญหาคนยากจนดีขึ้น และปัญหาทางการเมืองก็ย้งมีพฤติกรรมคล้ายเดิม ๆ และย้งมีเสียงเรียกร้องข้ให้มีการปฏิรูปอีกแต่อย่างไรก็ตาม ก็ย้งจะขอฝากคำเตือนนั้เป็นบันทึกไว้ ณ โอกาสนั้ด้วย ขอขอบคุณครับ

